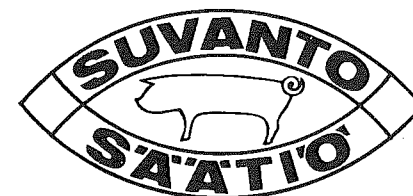

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

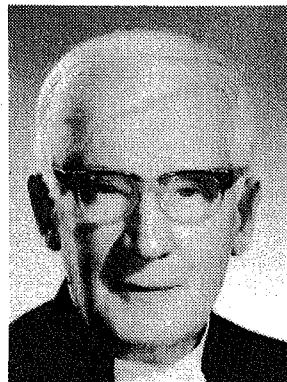

N:o 3 1986
TOUKOKUU

Valokuva 1920-luvulta Lapinlahden Seppälän tuvassa. Henkilöt vasemmalta Elsa Kallonen, Anna-Maria Kallonen ja Anna-Maria Patja.

Rovasti Joonas Laurila on kuollut

Rovasti Joonas Laurila oli syntynyt 28. 10. 1897 Liperissä, kuoli 17. 2. 1986 Loimaalla.

Siunaustilaisuus Tuusniemen kirkossa 1. 3. 1986. Siunauksen toimitti rovasti Oiva Perkiö. Yksinlaulua esitti Kalevi Lahti. Uruissa Sinikka Miettinen.

Jo siunauspuheessa rovasti Oiva K. Perkiö kosketteli rovasti Joonas Laurilan kertomia muistoja ja tapahtumia sakkolalaisten elämästä jatkosodan aikana ja sen jälkeen, sillä rovasti Laurilan asuinpaikka oli jatkosodan jälkeen Lempäälä, josta hän joutui läheiseen yhteistyöhön rovasti Oiva Perkiön kanssa.

Sakkolan kirkkoherraksi Joonas Laurila valittiin v. 1939, mutta Sakkolaan hän tuli v. 1941 syksyllä ja hoiti kirkkoherran virkaa seurakunnan lakkauttamiseen saakka, joka tapahtui syksyllä 1949. Näin hän joutui läheltä näkemään ja kokemaan sakkolalaisten paluun kotiseudulle, lyhyen jälleenrakennuskauden, evakkovaelluksen ja sakkolalaisten asuttamisen uusille kotiseuduille.

Kun Sakkolan seurakunta lakkautettiin niin Joonas Laurila valittiin Alajärven kirkkoherraksi vuosiksi 1950—62, jolloin rovasti Laurila jäi eläkkeelle. Tämän jälkeen hän usein toimi seurakunnallisissa

tehtävissä Helsingin eri seurakunnissa ja kävi siunaamassa Isänmaan multaan monta tuttua ent. Sakkolan seurakunnan jäsentä koko sakkolalaisten sijoitusseurakuntien alueella.

Hän oli toivotuin juhlasaarnan suorittaja Sakkola-juhlien juhlaumalanpalveluksissa niinä vuosikymmeninä kuin terveys salli hänen niihin osallistua.

Sakkolan kunnallisen toiminnan lakattua ja perustettiin Suvanto-säätiö, niin jo ensimmäisestä perustavasta kokouksesta alkaen hän kuului Säätiön valtuuskuntaan ja hallitukseen noin 30 vuotta ja toimi arvostettuna ja kokoavana henkilönä säätiön toiminnoissa kunnes sairaus ja ikävuodet aiheuttivat hänen eronpyyntönsä.

Pentti Pärssisen muistopuhe Suvanto-säätiön edustajana rovasti Joonas Laurilan hautaustilaisuudessa 1. 3. 1986 Tuusniemellä.

Tänään olette te — ja me Suvanto-säätiön edustajat olemme kansanne suorittamassa viimeistä palvelua henkilölle, joka elämän tehtäväkseen oli valinnut sanan julistuksen.

Kun inhimillisesti ajattelemme, tulee mieleen ajatus suuriarvoisesta

synnyinlahjasta, jonka rovasti Joonas Laurila oli saanut yli 88 vuotta sitten.

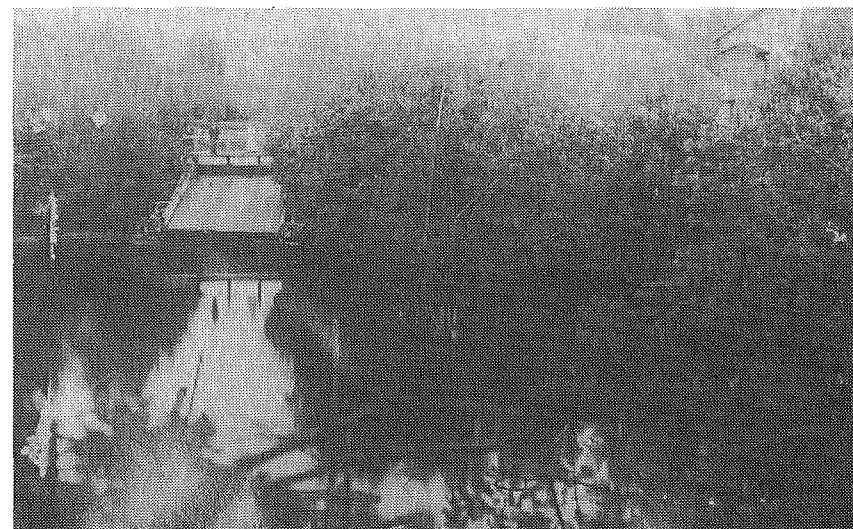
Hän sai vuosikymmenien aikana Pyhän Raamatun kehoituksen mukaan, olla murheellisten lohduttaja myös hädän ja toivottomuuden kohdatessa.

Kun rovasti Joonas Laurila valittiin Sakkolan kirkkoherraksi v. 1939, niin hän joutui ottamaan viran vastaan joulukuussa v. 1941, silloin oli Sakkola vallattu takaisin...

Sakkolan viimeisenä kirkkoherana hän koki seurakuntansa mukana kotiinpaluun riemua, jälleenrakennuskauden rohkeaa toiveikuutta ja evakoimisteiden murheita. Hän eli yhdessä sakkolalaisten kanssa vaikeitten vuosien raskaat koettelemukset, mutta hän näki myös juurtumisen uuteen maaperään. Kun Sakkolan seurakunta lakkautettiin 29. 12. 1949, tervehti rovasti Joonas Laurila seurakuntalaisiaan muun muassa näillä ajatuksilla:

Ylistyksen sävelet, niin on sanottu, syntyvät siten, että Jumalan hyvyys pääsee soittamaan ihmisyyden kannelta. Tämä Jumalan hyvyys ja laupeus seuraavat meidän kaikkina elinaikamme vuosina, mutta aina emme sitä havaitse.

Lepän vesat

Kun vettä oli yläjuoksussa tarpeeksi ja varsinkin kun mylly seisoo, virtasi runsaasti vettä patolavaa pitkin putouksena myllysuivantoon.

Oli yksi niitä ihania Myllytorpan alkukesän aurinkoisia päiviä. Amalia, Aken veljenvaimo, tuli auttamaan kasvimaan ja puutarhan kevättöissä. Tuona keväänä oli hänen Arvo-poikansa jo kolmannella vuodella. Tuo kevätkesä oli niitä viimeisiä varhaislapsuuden mailla. Olin 9-vuotias. Joka tapauksessa jo niin iso, että Arvo-poika uskottiin hoiviini. Juoksentelimme käsikädessä pitkin rinnepolkua. Tulimme sitten rinnettä alas joen rantaan kohdalle johon oli tehty noin puoli metriä leveä lankkusilta joen yli, joka siinä kohdassa oli noin 50 metrin leveä. Se oli Myllylammen ja -ratasaukosta tulevan kanavan yhtymäkohta. Mylly oli käynnissä ja joessa oli runsaasti virtaavaa vettä. Melkein lankkusillan tasalla. Sillassa ei ollut käsipuita, mutta ei meitä pelottanut juosta edestakaisin. Olihan vesi melkein lankkujen tasalla! Joki ei ollut pelottavan syvä, mutta kyllä Arvo-poika olisi peittynyt päälakea myöten.

Pian kyllästyimme edestakaisin juoksuun ja keksimme käydä mahallamme sillalla ja porskuttelimme

vettä jaloin ja käsin. Mutta käsiparskut ei ollut mielestämme kylmän voimakasta. Hyppäsimme ylös ja rantalepikosta taitoimme kookoomme verraten mahtavat lepän vesat. — Leppähän taituu helposti. Ja nyt noiden vesojen kanssa takai-

Matvein mylly 1900-luvulla. Joessa oli joskus vettä niin paljon, että voit soutaa ja kalojakin sai ongella. Kaukaista historiaa on kuvat. Muistoja hyviltä ajoilta ennen ensimmäistä maailmansotaa.

sin sillalle mahallamme. Jopa oli hauskaa lyödä vettä lehtevillä vesoiilla. Vesi roiskui korkealle ja hihkuimme ilosta.

Mutta sitten! Äkkiä se tapahtui. Arvo-poika polskahti veteen! Pieni kun oli, niin märkä lehtevä vesa vetäisi pojan jokeen. Vaistomaisen nopeasti tartuin pojan nuttuihin ja vetäisin ylös sillalle. Onneksi en itse pudonnut saman tien, mutta märkä olin minäkin.

Siinä me hetken seisoiimme noloina ja säikähtäneinä. Tiesin "vartiana", että olemme luvattomassa leikissä. Tuntui pelottavalta mennä näyttämään mitä oli tapahtunut. Kapusimme mäkeä ylös ja suuntasimme luhdin sillalle minne aurinko paistoi. Siellä sillan yläpäässä ovea vasten ajattelimme kuivatella itseämme ennenkuin menisimme "julkiiseen elämään". "Mitä te siellä kökötätte lapset?" Huuteli Amalia, joka oli huomannut meidän istuvan paikoillamme hänen mielestään liian kauan.

Kerrottavahan oli sitten koko tapaus. Eivät olleet vihasia, eikä kurlitettu, mutta saimme ankarat kiel-

Sukuloimassa Enonkoskella

Matti Kukolla on aina helmikuun 24 päivä yksi vuoden tärkeimmistä päivistä, koska silloin on hänen nimipäivänsä. Kyseinen nimipäiväsankari on lähtöisin Sakkolan Valkjärveltä, jossa hän syntyi joulukuun 16 päivänä 1895, siis yli 90 vuotta sitten. Siksi viime joulukuussa vietettiin juhlat sukulaisten ja ystävien kesken.

Matti Kukko on nyt Enonkosken toiseksi vanhin mies.

Annetaan hänen nyt itsensä kertoa lapsuudesta alkaen elämänsä vaiheita nykypäiviin asti:

Hänen vanhempansa olivat Pekka Kukko ja Anna Kukko os. Kemiläinen ja hän on sisaruksista toiseksi vanhin. Elossa on vielä sisarensa

~~~~~  
lot lähestyä jokea millään tavalla. Tapaus on jäänyt tarkkaan mieleeni. Olin tosiaan iloinen ettei pikkupoika hukunut. ”Se oli Arvon suojeluskeli, joka antoi Klaudiale nopean käsityksen mitä tehdä,” puheli Ake ja rauhoitteli minua kun ihan vapisin ajatuksesta, mitä olisi voinut sattua.

Kauan on tuosta kevätkesän päivästä tultu. Minä olen nyt niin monennella kymmenellä kuin silloin olin vuosia. Ja Arvo on sankarihaudassaan jo yli 45 vuotta nukkunut ikiuntaan. Mutta yhä muistan tuon pirteän, puhtaalle tuoksuvan, tanaan pikkupojan. Muisto tuli entistä elävämmäksi kun hänen vanhempiansa Amalia ja Pekka Systän, kasvattitytär sai yhteyden minuun. Kiitos Kaija Lindholm!

Kaikella on tarkoitus ja tällä oli, että kerroin tuon kaukaisen, iloisen lapsuudenmuiston, josta olisi voinut tulla kovin traagillinen. Painajainen koko elämän ajaksi. On suuri ilo kun ei niin tapahtunut. Olen siitä kovin kiitollinen Varjelijalle!

**Klaudia**

Ida Kassala os. Kukko syntynyt 26. 5. 1898, hän asuu Korpilahdella ja veljensä Aleksanteri syntynyt 10. 10. 1904, hän asuu Petäjävedellä.

Kukon suku on lähtöisin VPL:n Pyhäjärveltä ja suvun vaiheita on seurattu aina 1500 luvulle niin perusteellisesti, että Reino O Kukko on tehnyt suvun vaiheista kirjan. — Palatkaamme nyt suvun yhteen elinvoimaiseen vesaan elikkä Matti Kukkoon.

Karjala on nuorille ihmisille tunneperäinen käsite, vanhemmille Karjala merkitsee rakastettua ja kadotettua kotiseutua. Nuorille se voi merkitä myös romantisoitua tätä esisien maata, jota ei ole koskaan nähneet, kuulleet vain kaihoisia muistoja.

Matti Kukko muistelee kotiseutua asiallisesti ja suurella rakkautella, sillä onhan hän kuitenkin asunut siellä parhaat miehuusvuotensa, melkein 50 vuotta.

Hänen lapsuuden kodissaan kunioitettiin pyhiä arvoja. Sunnuntaihin piti kuunnella evankeliumia, silloin kun ei menty kirkkoon kuuntelemaan jumalanpalvelusta, kertoi Matti. Kiertokoulu ja rippikoulu ovat olleet koulupohjana ja sitä antoisempaa vielä pitkäaikainen elämäntutkimus koulu opetus.

Hän kertoo jo 17-vuotiaana läheneensä Venäjän maalle Siperian rautatietä rakentamaan. Lapiot heiluivat ratatyömaalla aamusta iltaan, mutta rupea päivässä oli nuorelle miehelle arvokasta tienestää.

Radanrakentajilla oli asuttavana parakit ja siisteys siihen aikaan ei järkeä ollut. Muistot pulpuilevat, kun hän kertoo Venäjältä pois tulostaan härkävaunussa ja pitkistä patikkamatkoistaan, mutta kotiin piti päästä.

~~~~~  
Matti avioitui 21-vuotiaana Vapri Tiinuksen kanssa, vanhemmat

Antti ja Helena Tiinus samasta kylästä. He saivat tilan hallintaansa ja hoitivat siellä karjaa sekä viljelivät maata kotitarvetta varten. He kasvattivat myös Sakkolan kuuluja rotuporsaita, joita porsaskupsat välittivät ympäri maan.

Hevosia oli myös pidetty metsä- ja peltotöitä varten. Matti kertoi tehneensä myös markkinareissuja, jolloin tuli tehtyä hevoskauppoja, ”hierottuna” milloin paremmalla milloin huonommalla onnella.

Monet vanhempi väki muistaa myös Mattin metsätyönjohtajana, koska hän kolmentoista vuoden ajan toimi talvisin Ahlström Oy palveluksessa.

Sakkolan osuuskunnan hallinnollisissa tehtävissä hän oli mukana. Silloin nuorisoliittolaiset kävivät puhumassa tilaisuuksissa pyörillä ajaen pitkien matkojen päässä. Viisikymmentä kilometriä ei silloin ollut mikään rasittava matka. Tulee vieläkin kesäisin ajeltua pyörällä muutamia kilometrejä, kertoo Matti. Hänen harrastuksensa Sakkolassa oli jatkuvaa toimintaa evankelisessa Nuorisoliitossa. Pyhäkoulunopettajana hän toimi useita vuosia ja näihin tilaisuuksiin silloin ko-

koontui aikuisiakin sanaa kuulemaan.

Matille ja Vapulle tuli jälkikasvua 3 poikaa ja tytär, joille on myös perhettä siunaantunut, että sukukirjan kirjoittajan sanoilla sanottuna: — Suvunhaara on erittäin elinvoimainen.

— — —

Syksyllä marraskuussa 1939 evakkoon lähtökäsky tuli Mattin perheelle kuin salama kirkkaalta taivaalta. Vain kapsäkillinen vaatteita oli matkatavaraa. . .

Siirtolaisen taival kulki reittiä Urjala, Viiala, Ylöjärvi. Matti kertoi, kaikesta silloisesta murheesta huolimatta, että heitä kohdeltiin joka paikassa hyvin.

Kahden siirtolaisvuoden jälkeen Matti sai perheineen palata takaisin kotiin Sakkolaan. Ensin yksin. Josta tulomatka on eräs täpärä tilanne vieläkin muistissa. Metsäpartisaani ampui häntä kohti heinäladosta. — Pelastuminen oli hiuskarvan varassa, sillä luoti satutti korvalehteä! Metsään piti piiloutua parhaan maastotuntemuksensa mukaan. — Hengen lähtö oli silloin lähellä, jota nyt Matti kertoilee. . .

Kotipitäjän maisemat oli muuttuneet, kirkkorauniot vielä savua tuprahtelivat. . .

Elämää jatkettiin, mutta pilviä alkoi kerääntyä taas taivaalle. Kesällä 1944 tuli taas lähtö, mutta nyt pitemmällä varoitusajalla. Talvisodasta melkein ehjäksi jäänyt talo piti nyt jättää lopullisesti.

Evakkotaival kulki tällä kertaa Keski-Suomeen Konginkankaalle. Tältä vuokratilalta muutaman kuukauden kuluttua Punkalaitumelle, josta hän osti tilan.

Täällä Matti ei tuntunut viihtyvän, vaan halusi karjalaisempaan maisemaan, jollainen löytyi Enonkosken Simunalasta.

49 avioliittovuoden jälkeen Matti jäi leskeksi. Uutta onneakin kesti

Pajunkissa

*Kevät koittaa,
talven voittaa.
Tulee uusi huomen,
saapuu kevät Suomen.*

*Puron luona
pajunpuska.
Sillä tosi tuska,
kasvattaissa lampaitaan.*

*Kaunis on tuo
pajun kukka,
Sillä valkea on tukka,
Luojan luoma nukka.*

*Keveästi aukee
pajun kukka.
Höyhenenä entää.
Taivahalle lentää.*

*Silmut kasvattaa
vihreät ja somat.
Pajupuskan omat,
lehdet varvuttomat.*

Aliina Liimatainen

~~~~~
vain pari vuotta. Matti oli taas yksin. Maatilansa hän on myynyt nuoremalle pojalleen Eerolle, joka jatkaa poikiensa kanssa tilan viljelyä.

Harrastuksiin on kuulunut vuosikymmenten ajan metsästys- ja ampuharrastus. Ykköspalkintoja on kertynyt seurojen ja piirikunnallisista kilpailuista. Kesällä on ykkösharrastus pyöräily, soutelu ja kalastus.

Lopuksi esitämme Mattin ruokareseptinä pitkän iän salaisuuden: 2 litraa mustikoita, 2 kiloa sokeria, 5—6 litraa vettä. Juomaa seisoetaan kaksi viikkoa, jonka jälkeen siivilöidään ja säilytetään viileässä. Sen jälkeen nautitaan hyvän ystävän kanssa lujalla uskolla ja kevyellä mielellä.

Juoman nimi on: Lapin lemmejuoma.

A K

Kuolleita

Einari Johannes Leinonen syntyi 19. 10. 1905 Vuokselassa, silloin vielä Sakkolaa, kuoli 26. 2. 1986 Lempäälässä. Hänen kotipaikkansa Karjalassa oli Vuokselan Noisniemi. Viimeinen kotikunta Lempäälä.

Vilho Aleksanteri Kiiski syntyi 17. 2. 1906 Sakkolassa, kuoli 17. 1. 1986 Helsingissä.

Helmi Kaarina Pihlajaniemi os Nykänen syntyi 25. 9. 1906 Leppävirralla, kuoli 24. 4. 1985 Kotkassa. Kotikylä Sakkolassa oli Kiviniemi.

Teuvo Eero Ernest Leinonen syntyi 3. 9. 1911 Sakkolassa, kuoli 20. 3. 1986 Kanta-Hämeen keskussairaalassa. Viimeinen kotipaikka Tyrväntö. Kotikylä oli Vuokselan, ent. Sakkola, Noisniemi.

Hilkka Pykölä ent. Kekki os Viskari syntyi 11. 8. 1913 Metsäpirtissä, kuoli 8. 2. 1986 Toijalassa. Kotikylä Sakkolassa oli Haparainen.

Taimi Sipiläinen syntyi 6. 9. 1913 Sakkolan Arkuntanhuassa, kuoli 17. 2. 1986 Valkeakosken sairaalassa. Kotipaikka Viiala. Siunaustilaisuus Viialan kirkossa 1. 3. 1986.

Saatoimme kaivaten rakkaamme Viialan hautausmaahan. Perheem-

me monikymmenvuotinen ystävämme rovasti Pentti Hyvönen toimitti viimeisen palveluksen. Puheessaan hän luonnehti kauniisti elämän työtä. Olit meille kuin pylvä mihin tarttua. Olemme nyt veljen poikien kanssa kuin airoton venhe Suvannon laineilla.

Elämäsi oli vaatimatonta, olit vähään tyytyväinen, elit toisten hyväksi. Vanhat vanhempamme huolsit loppuun asti, samoin sisar Annan. Veljemme ja hänen vaimonsa kuoltua, otit heidän orpopoikansa hellään huolenpitoosi.

Suuri oli ystävien joukko saattamassa, olithan monissa mukana. Kirkkokuorossa lauloit 40 vuotta, olit martoissa, Karjalaseurassa, sotaveteraaneissa, Japaninlähetyksessä. Yli 10 vuotta Suvannon Seudun asiamiehenä ja avustajana, lisäksi monessa muussa luottamustoimessa viimeiseen asti.

Kaivaten ja kiitollisena muistaen.
Elsa ja pojat.

Eeva Nalli os Repo syntyi 3. 6. 1914 Sakkolassa, kuoli 10. 2. 1986 Mäntän aluesairaalaassa. Synnyinseudun kotikylä oli Vilakkala. Viimeinen kotipaikka Vilppula.

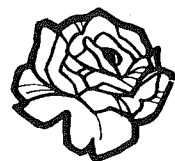
Siunaustilaisuus oli Vilppulan kirkossa 22. 2. 1986 ja muistotilaisuus seurakuntakeskuksessa.

Kaivaten puoliso, lapset ja lastenlapset.

Tyyne Katariina Luoma os Nuora syntyi 20. 10. 1917 Sakkolan Petäjärvellä, on kuollut Vetelissä, joka oli hänen viimeinen kotipaikkansa.

Niilo Luukkio syntyi 3. 3. 1927 Sakkolan Petäjärvellä, nukkui pois 21. 2. 1986 kotonaan Tampereen Ruskossa.

Toivo Myllö syntyi 7. 5. 1904 Antreassa, kuoli 14. 11. 1985. Hän on elänyt lähes koko nuoruutensa Sakkolan Hovinkylässä. Sotien jälkeen hän toimi maanviljelijänä Hattulan Pekolassa.

Vuosia täyttäneitä

Filemon Kekki, tyttärensä Sirkka Huuska, o.s. Kekki ja hänen tyttärensä Marja-Liisa.

95 vuotta täytti 8. 3. 1986 Filemon (Ville) Kekki Lempäälän Vanhainkodissa. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Kiviniemi. Päivänsankaria olivat tulleet onnittelemaan tyttärensä Sirkka Huuska Saarijärveltä tyttärensä kanssa ja Rauni Rossi miehensä kanssa Tampereelta. Ville on tämän Raunin eno.

Vanhainkodin henkilökunta oli kovasti uurastanut juhlan onnistumiseksi. Helmi Järvinen lausui pitkän, tilaisuuteen sopivan runon. Laulettiin virsiä ja kirkkoherrakin käväisi siunaamassa Filemon Kekkiä.

85 vuotta täytti 25. 12. 1985 Selma Kallonen os Pulakka Vesilahden Narvassa. Hänen ent. kotipaikkansa oli Sakkolan Petäjärvi. Hän on ollut mukana marttatoi-

minnassa ja osallistunut Sotainvalidiin Veljesliiton osaston naisjaoston toimintaan.

80 vuotta täytti 16. 3. 1986 Hilma Pitkänen Lempäälän Kuljussa. Kotikylä Sakkolassa oli Haparainen.

80 vuotta täytti 26. 3. 1986 Emma Emilia Ollikainen os Kallonen

Lempäälän Rauhantammessa. Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa, viimeinen kotikylä Sakkolassa oli Ojaniemi.

75 vuotta täytti 8. 3. 1986 Einari Nuora Lempäälän Kuljussa. Kotikylä Sakkolassa oli Haparainen.

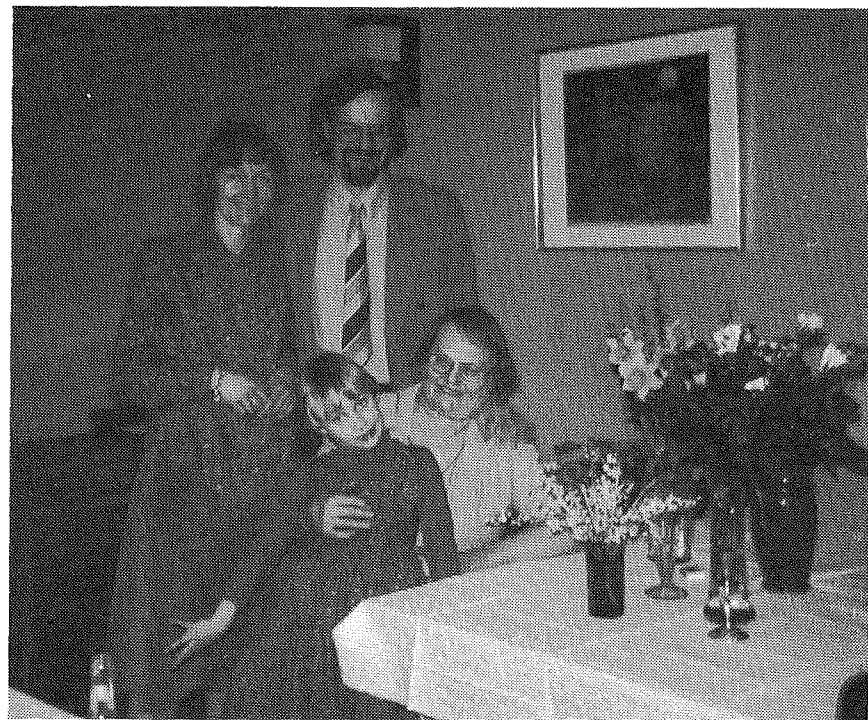
75 vuotta täytti 24. 3. 1986 Tyyne Hynnä os Meskanen Lempäälän Kuljussa. Hän on syntynyt Sakkolan Vilakkalassa, mutta viimeinen kotikylä Sakkolassa oli Haparainen.

75 vuotta täytti 29. 3. 1986 Anna Kerttu Marcussen os Pitkänen Tanskassa. Hän on syntynyt Sakkolan Kirkonkylässä. Hän on asunut Kööpenhaminassa vuodesta 1952. Osoite: Godthåbsvej 158 - I - 16 2000 Frederiksberg Köbenhavn F Danmark.

70 vuotta täytti 8. 3. 1986 Lempi Patja os Pekkanen Lempäälän Lipossa. Hän on syntynyt Raudussa. Avioliiton solmimisen kautta hän muutti Sakkolaan ja Haparainen oli hänen kotikylänsä.

60 vuotta täytti 25. 5. 1986 kunnallisneuvos Teuvo Viskari Orivedellä. Hän on syntynyt Sakkolan Vilakkalassa. Toimii Oriveden peruskoulun yläasteen biologian, maantiedon sekä maatalouden opettajana. Viljelee Mansikkalan tilaa. Toiminut lukuisissa kunnallisissa, maakunnallisissa sekä valtakunnallisissa luottamustehtävissä.

Perhekuvassa on 3 sukupolvea: Kerttu, Jouko, Marianne ja Signe.

On nykyisin Oriveden kaupungin hallituksen puheenjohtaja.

60 vuotta täytti 19. 3. 1986 Arvi Ruottunen Lempäälän Hakkarissa. Kotikylä Sakkolassa oli Haparainen.

60 vuotta täytti 22. 3. 1986 Olavi Meskanen Helsingissä. Kotikylä Sakkolassa oli Haparainen.

Valkovuokot

Valkovuokot, kevään kukat,
metsän reunaan ilmestyivät
lapsuuskodin maisemaan.
Siellä tuuli niitä sousti,
päivän kehrä heli, hoiti.

Valkovuokot, kevään kukat,
varmaan yhä ilmestyvät
lapsuuskodin maisemaan?
— En voi niitä sieltä noutaa.
Haave hauras poies joutaa.

Elsa Tuokko

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Pienkonekorjaamo

NUORA-MOTOR

Härmälänkatu 15, TAMPERE

Puhelin 931-654 411

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Kultahäät Vesilahdessa

Kultahääpäiväänsä viettivät Helin, o.s. Naskali ja Kaino Rytty 12. 4. 1986 kotonaan Vesilahden Laukon kylässä perheensä ja ystäviensä seurassa.

Heidän entinen kotikylänsä oli

Sakkolan Hovinkylä. Saatuaan maatilaa Vesilahden Laukon kartaanon maista, ja liitettyään tähän tilaan v. 1962 oston kautta toisen maatilaa he viljelivät näitä maatiloja yhdysviljelyksessä kunnes v. 1984

muuttivat rakentamaansa uuteen viisi huonetta ja sosiaalitilat käsittävään omakotitaloon.

Perheeseen on syntynyt 10 lasta, 18 lastenlasta ja 1 lastenlapsenlapsi.

Yhteisenä toteamuksena 50 vuoden yhteisestä taipaleesta he toteavat: Jumalan johdatusta, armoa ja rakkautta se on ollut.

Uusia lisensiaatteja

Lääketieteen lisensiaatiksi valmistui 28. 1. -86 Helsingin Yliopiston lääketieteellisestä tiedekunnasta Eija Marita Repo.

Vanhemmat ovat Anna-Liisa ja Paulu Repo, isä on syntynyt Sakkolan Vilakkalassa (Sylvia ja Uno Revon poika).

Kotitalousopettaja Leila Vuoriselle on luovutettu Mannerheimin Lastensuojeluliiton kultainen ansioristi lasten ja nuorison hyväksi tehdystä kasvatus- ja opetustyöstä. Hänen vanhempansa ovat Emma ja Tauno Koironen Sakkolan Purpuasta.

**ORIVEDEN KESÄTEATTERI ESITTÄÄ
PALTANMÄEN MUSEOALUEELLA ORIVEDEN KESKUSTASSA**

Pekka Saariston kirj. evakkonäytelmän

SILKKIKIVI

Ohjannut Kari Honkanen

Näytelmä kertoo siirtolaisten elämänpyörteistä heti sodan jälkeen; Uuden elämän aloittamisesta ja siihen sopeutumisesta jossakin Lounais-Suomessa.

Ensi-ilta 8. 6. 1986 klo 14.00, muut näytökset: ti 10. 6. klo 19.00, ke 11. 6. klo 19.00, to 12. 6. klo 19.00, la 14. 6. klo 19.00, su 15. 6. klo 13.00 sekä klo 16.00, ke 18. 6. klo 19.00. Tied. puh. (935) 518 16

"KAIK MÄN MUT KONSTIT JÄI"

Keljan taistelu jouluna 1939 Taipaleessa III

Joulukuun 28 päivän vastaisena yönä luovutti Er P 6 "Satumetsän" III / JR 28:lle. Väsynyt yli 50 kaatunutta ja 110 haavoittunutta kärsinyt pataljoona siirtyi hyvin ansaittuun lepoon Vilakkalaan. Kaatuneiden joukossa olivat molemmat Jv-komppanioiden päälliköt.

Keljan kohdalla ylitti Suvannon jouluaamuna venäläinen JR 101:n kuulunut 75 miehen erikoisosasto. Rantavarmistuksen lyötyään saapui "Satumetsään" I / JR 39 ja pataljoona II / JR 101. Näiden lisäksi oli

vielä saapunut ylimääräinen n. 100 miehen osasto, näin oli jälle ja "Satumetsään" saapunut kolme venäläistä pataljoonaa ja komppania. Ei siis ollut ihme jos ilman tykistön tukea parilla joukkueella ja komppanialla yritetty vastaisku ei onnistunut.

Venäläisillä oli tukenaan takana voimakas tykistö, lentoase ja asemat entisissä suomalaisten taisteluhaidoissa, korsuissa ja panssariesiteen suojassa, lisäksi heillä ei ollut perääntymismahdollisuutta, joten

he taistelivat, kuten yleensä, fanaattisesti, tappioista piittaamatta.

Näissä taisteluissa menettivät venäläiset jäällä laskettuna yli 2000 miestä kaatuneina. Lisäksi he menettivät koko "Satumetsän" vallanneet joukot, lähes kolmatta pataljoonaa, joten koko Keljan — Pato- niemen loholla heidän tappionsa nousivat noin 3700 mieheen. Samoin sotasaaliina suomalaisille jäivät koko hyökkäysjoukkojen kalustot: 9 pst-tykkiä, 149 konekivääriä, yli 100 pikakivääriä, noin 150 kiikaritähäinkivääriä, 1500 kivääriä, pistooleita, viestivälineitä ym. sotatarvikkeita.

Tällaisesta asetäydennyksestä omista asevarastoista ei olisi osannut uneksiakaan. Tästä riitti aseita jaettavaksi koko Taipaleen lohkolle.

Omien joukkojen tappiot olivat näissä joulunajan taisteluissa 150 kaatunutta tai kadonnutta, 450 haavoittunutta. Suurimmaksi osaksi Keski-Suomen poikia.

Er P 6:n sakkolalaiset kärsivät 12 miehen kaatuneen ja 32 haavoittuneen tappiot.

Kunnioitamme syvästi näiden sankarivainajien ja sotaveteraanien muistoa, toivoen ettei koskaan joulurauhaa tarvittaisi aseina puolustaa.

Sakkolan sarvi

Vuoksen Nuorisoseurapiirien hiihtokilpailuissa kauan kiertopalkintona kiertänyt komea "Sarvi", jonka Vilakkalan Nuorisoseura voitti omakseen 1920 luvulla. "Sarvi" pelastui sodan jaloista monien vaiheiden jälkeen. Albin Viskari korjautti sen ja lahjoitti Hämeen maakuntaviestiin kiertopalkinnoksi.

Sakkolan sarven nimellä olevan historiallisesti arvokkaan palkinnon voitti omakseen Oriveden Ponnistus v. 1968. Oriveden Ponnistus lahjoitti Sakkolan sarven Samppa Viskarille ansioksi pitkäaikaisesta työstä maamme hiihtourheilun hyväksi 9. 3. 1986 Orivedellä.

J.K. Jos joku tietää tämän sarven alkuperäishistoriaa, ottaisi yhteyttä Samppa Viskariin Orivedelle.

VEIKKO SOKURA

**Erikois-
hammasteknikko**

TAMPERE

Mäkipäänkatu 39—41 II kerros
Puh. 556615

Erään evakkotytön taival

Kesäkuussa 1944 lähti koulutytty kotikylästään Sakkolan pitäjän Haitermaasta lehmikarjan kanssa evakkotaipaleelle. Omien lehmien lisäksi kuului joukkoomme neljän naapurin karja, mukana yksi lammaskin. Paimenia lisäkseni oli kolme.

Koska käsky oli kuulunut siviilien poistumiseksi, emmekä asemalta saaneet rautatievaunua, niin oli edessä maantie jalan kulkea.

Isä jäi vielä kotiin viimeistelläkseen tavaroiden pakkaamista ja viädäkseen ne asemalle odottamaan kuljetusta. Toisen hevosen kärryihin hän lastasi vilja- ja jauhosäkkejä ja iäkkäämpi mies naapurista tarttui ohjaksiin.

Ensimmäisen yön vietimme Pyhäjärven puolella, tai oikeastaan yksi naisista ja minä kotona. Pälkähti nimittäin illalla päähämme, että pyydetään polkupyöriä lainaksi ja käydään katsomassa mitä kotiin kuuluu.

Vanhin sisareni, joka päivisin oli lottatehtävissä, ja isä olivat kotona. Tuvan lattialla makaili lomalta palaavia sotilaita, odotellen kuljetusta rintamalle.

Nukkumisestamme ei kuitenkaan tahtonut tulla mitään, sillä tykit jy-lisivät ja ikkunat helisivät. Aamu-yöstä sisartani tultiinkin hakemaan työpaikalle ja me nousimme pyörien selkään ja poljimme joukkomme luo. Matkareittimme kulki aika läheltä Myllypellon asemaa, joten poikkesin kysymään kyytiä Äänekoskelle. Turhaan. Kävin myös tervehtimässä lähiseudulla asuvia sukulaisiamme, jotka siinä vaiheessa vielä olivat kotonaan.

Kun eräänä iltana Kaukolassa olimme asettuneet majapaikkaamme taloksi, saapui isä hevosen

kanssa. Kuinka ollakaan, sinä yönä koitti kantavan tamman varsomisen aika. Aamulla meidän karavaanimme jatkoi matkaa, mutta isä sanoi jäävänsä lepuuttamaan hevosta pariksi päiväksi. Muutaman päivän kuluttua, pitäessämme päivällä lepotaukoa, poiki meidän lehmämme. Naapurin mies teurasti vasikan, ja muutaman tunnin vierähdettyä jatkoimme matkaamme.

Ilmeen seudulta jäi mieleeni kylä, josta tuli pullonkaula. Tien leveys ei millään tahtonut riittää. — Meitä pohjoiseen päin pyrkiviä sotapakolaisia oli jo tientäydeltä ja sitten piti yrittää antaa kulkuväylä Kannaksen suuntaan ajaville armeijan autuille.

Siellä kaikki mahdolliset pihat ja tarhat olivat jo "kansoitettuja". Löysin kuitenkin eräästä aitauksesta juuri meidän eläimille sopivan le-vähdyspaikan. Niin sitten paimen-tyttökin painoi päänsä pientareelle ja otti nokoset. Läpi unen kyllä kuuluivat autontorvien törähdykset, jarrujen kitinät, lehmien am-mumiset. Jäipä yksi eläin auton al-lekin. Ruuhkan mentyä ohi lähdimme mittaamaan maantietä, ettei elä-mä olisi aivan yksitoikkoiseksi kä-nynt pääsimme välillä kulkuneu-voonkin. Sulkavalla nimittäin yli-timme vesistön lossilla. Joroisissa tiemme ohitti rautatien. Pidimme päivän paussin. Tiedustelimme ju-naan pääsyä — ei vielä.

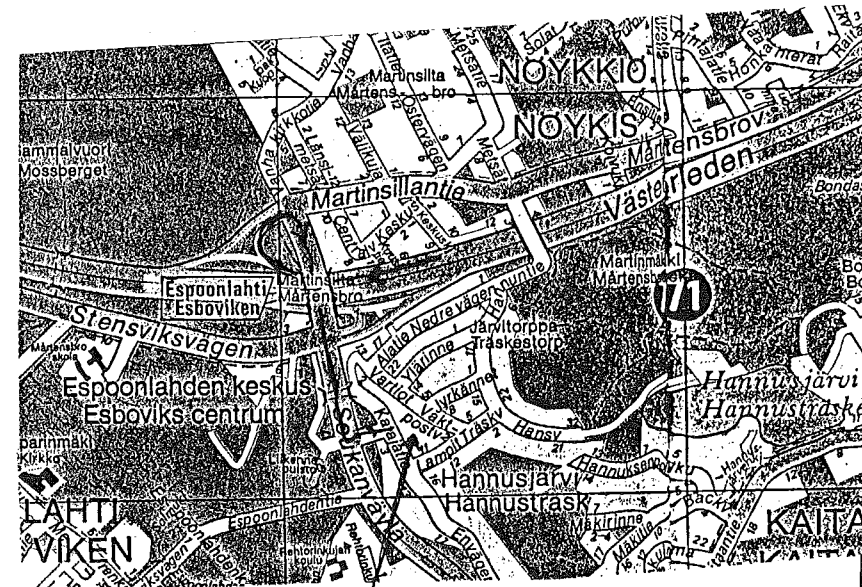
Ehkä joku on jo ehtinyt kysyä, että missä yövyimme, söimme? Kaikki oli hyvin järjestetty. Matka-reitti oli viitoitettu, yhteismajoitus ja ruokailu olivat kansakouluilla. Jos voimia ja päivää riitti, niin saa-toimme joskus koululta jatkaa eteenpäin. Minä katselin sitten tien-varren taloja yöpymistä silmälläpi-

täen. — Tuossa on vauraannäköi-nen talo. — En uskalla mennä sieltä kysymään, ovat varmaan ylpeitä ih-misiä, ajattelin. Vaikealta yöpaikan kysyminen aina tuntui. Minne roh-kenin mennä, aina sain yösijan. Ku-ten alussa mainitsin, meillä oli mu-kana jauhosäkkejä. Ainakin yhden kerran talossa illalla sekasimme ruisleipätaikinan ja aamulla pais-toimme. Saimme separoida mai-don. Kesällä kerma happani nope-asti, kirnuuntui automaattisesti he-vosen kyydissä voiksi. Seuraavalla etappipaikalla pesin sen. Kas, nyt oli uunituoretta leipää, "verskii" voita ja ihan oikeata kirnupiimää, lisäksi suolaista särvintä kotoa tuo-dusta kalapytystä.

Karjalan Kannaksella oli lupa syöttää lemiä heinäpellossa. Kyl-läisten eläinten kanssa oli helppo kulkea. Kun majapaikasta lähdimme, minä matkanjohtajana kuljin kärjessä takaperin, kutsuin, "vää-tin", varpaille nousten laskin, että oliko yhtä monta päätä letkassa mukana, kuin pitikin olla.

Eräänä päivänä huomasimme, et-tä lammas, joka uskollisesti oli seu-rannut mukana, puuttui joukosta. Se oli nukkunut tiheässä heinikossa niin sikeästi, ettei havainnut toisten lähtöä. Emme voineet enää palata hakemaan lammasta. Matkan edis-tyessä pitemmälle laitumet väheni-vät. Joskus saimme aamulla etsiä lemiä parikin tuntia aitaamatto-malta, laajoilta väljemäsmailta. Yleensä karja oli asettunut makuu-le melkein kylki kyljessä kiinni.

Pieksämäellä päätimme levätä hyvin loppumatkan koitosta varten, sillä täälläkään ei löytynyt junavau-nusta paikkaa. Ja mikä olikaan le-vätessä. — Saimme yksityiskodissa suorastaan ylellisen vastaanoton,

KATAJATIE 8

AJO-OHJE: KEHÄ I Lanteen Länsiväylä Hanko Espoonlahden liittymästä Soukkaan päin. Soukanväylältä ensimmäinen tie vasemmalle.

Jyräksen Sirkka ja Häkkisen Meeri kutsuvat kaikkia HOVINKYLÄLÄISIÄ kyläjuhlaansa 8. päivänä kesä-kuuta 1986 kotiinsa Espooseen. Tervetuloa!

syötettiin ja juotettiin. Nukuimme oikein vuoteissa kahden valkean la-kanan välissä — me, jotka emme viikkojen aikana olleet voineet kun-nolla peseytyäkään. Suuremmilla paikkakunnilla, kuten täällä, mai-dolla oli kova kysyntä, ihan kilpail-tiin jonotusvuoroista. Myös Kan-naksella oli sotilaille maito tarpeen. Mutta joinakin matkamme päivinä jouduimme lypsämään maidon maahan.

Tulkoon vielä kerrotuksi, että vii-meisenä iltana Laukaassa pääsimme maalaistaloon, jossa meille läm-mitettiin sauna. Kylvyn jälkeen hoi-dettiin ja rasvattiin jalkani, sillä olin osan matkaa taivaltanut pal-jain jaloin. Äiti kertoilikin jälkeen-päin, että kaivelin vielä viikkojen kuluttua hiekansiruja jalkapohjis-tani. Kotoa lähtiessä panin saap-paat jalkaan, mutta ajan mittaan ne "kalusivat" rokot kantapäihin.

Vaihdoin mummon tekemiin tuohi-tohveleihin. Eihän niitten kanssa kauan hiekkaista maantietä kävelty, hajosivathan ne. Tilaisuuden tullen ostin kaupasta paperikankai-set kengät, joissa oli puupohjat.

No niin. Runsaan kolmen viikon kuluttua saavuimme Äänekosken yhteiskoululle, jossa oli siirtoväen-huolto, koululle, josta kolme vuot-ta myöhemmin pääsin ylioppilaak-si. Siellä oli myös äiti vastaanotta-massa. Koko tämän ajan hän oli odottanut, välillä itkeskellytkin, et-tä tyttö on ehkä ollut Elisenvaaran pommituksessa. Mutta mehän em-me päässeet Sakkolan asemalta ju-naan, ehkä onneksemme. Kannak-sen tiellä kerran juoksimme met-sään, kun koneet lähestyivät. Isä ei saanut matkalla meitä kiinni. Hän tuli perille vähän myöhemmin, var-sa laatikkoon pantuna kärryissä.

Hanna Manuntytär Kuisma

Toimituksen tuoli

Muistelkaamme nyt hetkinen mennyttä aikaa 40 vuotta sitten, nii-tä vuosia jolloin suurin osa siirto-väestä pääsivät heille osoitetuille lo-pullisille asuinpaikoilleen ja maan-viljelijäväestö sai hallintasopimuk-sen maatilaan.

Suurimmat perikunnat jopa ra-kennetun maanviljelystilan sellaise-naan. Useimmilla oli tilalla ainakin latorakennus, kaikilla ei sitäkään. Etenkin Lempäälässä asutettiin kymmenittäin kylmiätiloja, joihin oli kaikki peltoala raivattava. — Täällä Vesilahdella lienee olleet kaikki tilat jo "kerran lämmitet-tyä" maa-alaa, joskin lisämaata useinkin raivattiin entisen pellon jatkeeksi.

Monenkin siirtolaisen, etenkin lapsirikkaitten perheen kohdalla, oli rahavarat hupenneet monen vuoden siirtolaiselämään ja elämän kuin uudelleen alkaminen tuntui monesti raskaalta yritykseltä.

Rakennusvaiheessa Vesilahden siirtoväelle oli tuki ja turva Lem-päälän osuuspankissa, sillä kaikki Sakkolan osuuskassat oli sulautettu juuri Lempäälän osuuskassaan ja

Kiviniemessä oli markkinat...

Kiviniemen vanha kansakoulu. Siellä kävi oppilaita Kiviniemestä, Rönkylästä, Saviojalta ja Valkjärven pitäjän puolelta Vaalimosta.

näin rakennuslainoitus järjestyi tut-
tujen miesten kanssa niin hyvin
kuin vain oli mahdollista. Jokaiselle
asutustilalle ”pykättiin” tarpeelli-
set rakennukset keskimäärin kol-
messa vuodessa. Enemmän tai vä-
hemmän omin miesvoimin, riip-
puen ammattitaidosta ja miestyö-
voimasta.

Eräissä kansanomaisessa kasku-
kirjassa kerrotaan Vesilahdella ker-
rotun, että karjalaisille ei tarvitse
kuin onkikivi, millä päivänsä viettä-
vät. Muutamana kesänä siinä piili-
kin suuri totuus! — Menneet ajat ja
ankarat elämän aalloköt löivät mai-
ninkeina. Ajatuksia täytyi koota
rauhassa, ympäristössä, luonnossa.
Ja toinenkin oli vakava syy — pie-
net tulot ja perhemenot. Jos onnis-
tui ihminen, joka ei koskaan ollut
palvellut ketään maallista isäntää
tai pehtooria, työtä saamaan, oli
tuntipalkka 2 markkaa 50 penniä
tunnilta tehtaalla. Muonamieheksi
ei vähällä itsellisen maanviljelijän
luonto helposti taipunut, luonne
kapinoimaan tapahtuneita tapahtu-
mia ajatellen. Kalastus oli perheelle
hyvä särpimen apu. Minulle oli pu-
roon päin hengen kutsu heti kun

pääsin vapaaksi perheen luokse Kyl-
mäkoskelle. Lumijärvestä tuleva
pikku joki oli kalaa tulvillaan, eikä
ketään toista yhtä ”nälkäistä” nä-
kynyt. En omistanut kuin mato-on-
gen ja yhden uistimen, mutta säynä-
vää ja haukikalaa tuli runsaasti,
kaksivuorotyön ohessa.

Kun keväällä 1941 siirryttiin
Lempäälän Hattulanmäkeen, niin
sieltä vasta hyvin kalaa löytyi. Moi-
sionjoessa oli yli kolmen kilon hau-
kia ja säynävät painoivat yli 2 kiloa
ja lukumäärä oli runsas.

Täällä kotiutuminen heräsi ja
tein katiskan jonka käänsin toipu-
mislomalla lokakuussa ottamaan
joessa alas laskeutuvia kaloja ja aa-
mulla oli yhdessä kastiskassa 16
säynävää. Nyt ajat ovat muuttu-
neet, eikä harrastuskalastuksella ole
taloudellista merkitystä, koska ka-
lalajit ovat kovasti sulkavoituneet
ja veden laatu muuttanut makua.

Näin on nyt ja nii oli niinä vuosi-
na. Siirtoväki sopeutui hyvin Vesi-
lahteen joskin nuorempi sukupolvi
on kaikonnut suureksi osaksi kau-
punkiseuduille.

”Palanneeko koskaan kotikylän
maille, kohtalo yksin sen tietää.”

On muistojen helminauhaa, yhtä
sellaista yritän pyöritellä... Siirry-
tään ajassa taaksepäin vuoteen -24,
siltoin syksyllä olin vielä Kivinie-
men eteläisen kansakoulun oppilaa-
na.

Siinä läheisyydessä oli alue, ai-
dattu ravirata, joka oli kaksikertaa
vuodessa vuokrattu markkinapai-
kaksi, aivan ihanteellinen paikka,
kuivaa hiekkakangasmaata.

Meillä kansakoululaisillakin oli
markkinoista hauskaa, sillä silloin
oli kansakoulusta ”lupa”, mikä
tarkoitti lomapäivää. (Myös aina-
kin Petäjärven kansakoulussa oli
myös lomapäivä, ehkä toisissakin
kansakouluissa.)

Joka päivä antoi meille veljeni
kanssa tuloa 50 penniä. Tämän ra-
han tienasimme kumpikin kun oli
aina aamuisin vietävä Koppasen-
mälle asti 2 litraa tinkimaitoa, toi-
nen Sipiläisen perheelle ja toinen
arkkitehti Nordbergille, talouden-
hoitajalle keittiöön. Muistan kuin-
ka hauskaa oli mennä sinne sun-
nuntaiaamuisin, sillä siellä tarjot-
tiin keittiössä kahvit ja muuta hy-
vää.

Talvella tuotti hankaluutta, jos
oli matkassa suksilla, koska piti pi-
tää sauvat yhdessä kädessä. Tosin
palatessa tyhjä kannu sidottiin sel-
kään reppunauhoihin kiinni. Ja ot-
tihan ne hevosmiehet kyytiin, mil-
loin sellainen onni sattui potkase-
maan. Jokisuusta oli eräs emäntä
käymässä kotonamme ja hän tuu-
mi, ettei laittaisi lapsiaan tuollai-
seen touhuun. — En ole nurjamieli-
nen vanhemmilleni, siinä tunsin
työnilon, kaikki pennit kun sai itse
pitää, niin silloin myös oppi säästä-
mään, että voi markkinoilta jotain
isompiarvoista tavaraa ostaa.

Menen nyt sinne markkina-
alueelle maantien puoleisesta pää-
portista. Edessä oli suora ja leveä
”pääkatu” joka kuhisi jo markki-

nakansaa. Sen kahtapuolta oli myy-
jien pöydät katoksineen sateen va-
ralla. Tässä etualalla oli myös on-
nenpyörät ja posetiivari, markkina-
valokuvaaja. Kauempana oli huvi-
ja näyttelyteltat, surmanajajat, ka-
ruselli ym.

Markkinalatsin takaosassa käy-
ttiin kotiteollisuuskauppaa ja eläin-
kauppaa, joskin hevoskauppaa kävi
myös markkina-alueen ulkopuolella
metsäteillä.

Minäkin menin toisen portin luo
hevosia katselemaan... Mutta, mi-
tä tarkoittaa tuo naishenkilö, pu-
keutuneena mustaan hattuun, tak-
kiin, jonka alta näkyi samaa väriä
oleva hame...?

Kuulen hänen huutavan: ”Mies
hoi, älä mene!” Sain tietää, että tä-
mä hevosien ostaja oli Suomen
Eläinsuojeluyhdistyksen konsulent-
ti Vappu Kinnanen, joka asui naa-
purikylässä Petäjärvellä. Hänellä
oli eläinasioissa kaikki valta maan
päällä...!

Mitä sitten seuraavana aamuna
näin, kun menin kouluuni? Kun tuli
näkyviin ”Vapon kauppa” (Hänni-
käisen) ja siinä rautatie ylikäytävä,
niin maantiellä oli Kiviniemen ase-
malle matkalla kuusi hevosta, en-
simmäinen häntä solmussa ja siihen
ja aina seuraavan jouhiin oli sidottu
talutusnuora eli ”povota”. Konsu-
lenti Kinnanen saattoi huonokun-
toisiksi katsomiaan muille markki-
noille.

Hevosmiesten sanonta onkin:
”Hyvä jouhea hevonen, paha akka
paksu tukka...”

”Kiviniemen markkinapäivä!”
Vastasi erään naapuripitäjän koulu-
lainen opettajan kysymykseen:
”Miksi Suomessa liputetaan 10 päi-
vää lokakuuta?”

Silloin oli ja on vieläkin Aleksis
Kiven päivä, jolloin oli virallinen li-
putuspäivä. Ja näin Kiviniemen
markkinat myös tulivat saamaan vi-
rallisen liputuksen, jos oli arkipäi-
vä. Sunnuntai siirsi markkinapäi-
vän maanantaiksi.

Kiviniemen markkinoilla 30-luvun alussa. Kiviniemen pojat kävelyllä au-
rinkoisena markkinapäivänä. Vas. Väinö Honkanen, oik. Heikki Aho.

Kiviniemen markkinoilta meidän
pappa osti Vuoksen emännältä
”Kytön”, mutta lieenee erehtynyt
hyvistä merkeistä... Ei ollut ”Kyy-
töstä” elo-omaksi, koska ei tuotos
noussut valehtelijan määrää suu-
remmaksi, ei yltänyt seitsemään ki-
loon päivätuotossa.

Markkinoilla oli paljon vaateta-
varaa, lieenee olleet kaikki Viipurin
juutalaissyntyiset suvut edustettuina!
Oli saatavana Viipurin rinkilöi-
tä, niitä oikeita, isoja ja makosia.
Syysmarkkinoilla oli tarjolla kaa-
linpäitä, omenia, rinkelinauhoja,
kukkopillejä, rukkii ja ruukkuu.
Paljon oli kahvikojuja ja niissä oli
lankkuperkit istuimina ja voi juoda
kupin kahvia tai teetä — jos poliisin
silmiä vältti niin miehet terävöittivät
itseään virolaisella viinalla...

Kyllä siellä aina rahat väheni, jo-
pa loppuivatkin... Eräs isä haikai-
li: ”Pojalle kun annoin rahaa läh-
tiessä, kun kotiin tuli niin muuta ei
ollut tavaraa kuin paperkukka na-
piläves ostoksist tähtien...”

Opettaja Hilma Koskenjaakko
antoi aiheeksi piirustustunnille
markkinat. — Piirsin miehen kies-
seissä hevosineen, toiset tekivät he-

voskauppaa, hevosien pääpuolta
tarkastettiin, eukkoja, ilmapallo-
kauppias, männyt ja lauta-aita ta-
kana. Hän, opettaja, sanoi: ”On
ihme kun tytöt piirtää hevosia, kun
ei pojat piirrä.”

Koulun loputtua isä ja Järnval-
lin-setä katselivat markkinapiirus-
tustani ja alkoivat nauramaan:
”Tuolla hevosella on etupolvet vää-
ripäin.” Siis samaan suuntaan
kuin takajalkojen. Kun katselin
piirrosta, niin itseäni naurat-
ti...

Jos olen jotain huonosti muista-
nut tai erehtynyt asioita muistele-
maan, anna silmiesi käydä tuossa
markkinakuvassa, kuin myös kou-
lupihalla. Iloista mieltä!

Toivottaa Ahon tyttö

Putkiliike
P Nuora Ky
37560 KULJU
puh. 676 100

Muistelmia vuosien varsilta

Ajattelin lopettaa koko muistelmien kirjoittamisen, mutta tavatuani vanhan kuvan kodistani Vilakkalassa, niin se palautti taas mieleeni jotain kerrottavaa vuosien varsilta.

Meitä asui tuossa kuvassa näkyvässä talossa aikanaan kymmenen henkeä kaikessa sovussa. Lapsista pidettiin hyvää huolta. Äiti, mummo ja äijä pitivät heistä huolen ja lapsilla oli hyvä olla. Eikä meitä tarvinnut siksi pahemmin kurittaa. Joskin kerran minulla oli lähellä kurituskin. Silloin ollessani naapurin luhdinrappusilla kelkka- maässä ja sen ajan kelkat kun oli kantapäällä ohjattavia, niin sattui ohjausvirhe ja kelkka kääntyi poikittain ja takaa tuleva ajoi päälle. Se oli kolari, jossa kelkasta katkesivat toisen puolen kaikki kaplaat. Raahatessani kelkkaa kotiin, äitini riipi lehtiluudasta ottamastaan vit-sasta lehtiä pois ja aikoi antaa risurieskaa, mutta äijäni tuli minulle avuksi ja lyhyen kuulustelun jälkeen sanoi, ettei se pojan syy ollut, kun kerran toinen ajoi päälle — eikä antanut minua kurittaa...

Äijäni oli hetas lapsille ja suojeli meitä aina. Iltaisin meitä oli kätkyt täynnä, kun hän liekutteli ja lauleli meille. Eräs laulun pätkä on vieläkin mielessä: "Kissa se pessyö silmi-

jeäs pahalaise porstuvas. Haikopi hartsu, haikopi hartsu, massai-jei..."

Isäni ei kerinnyt paljon lasten kanssa olemaan, mutta kyllä nuoremmatkin lapset hänen tunsivat. — Ei käynyt, kuin kertoivat erään isän kohdalla käyneen, joka aina lähti aikaisin aamulla töihin, jolloin pienemmät lapset nukkuivat, ja palasi myöhään, jolloin lapset taas nukkuivat. Näin ollen he eivät isäänsä tunteneetkaan.

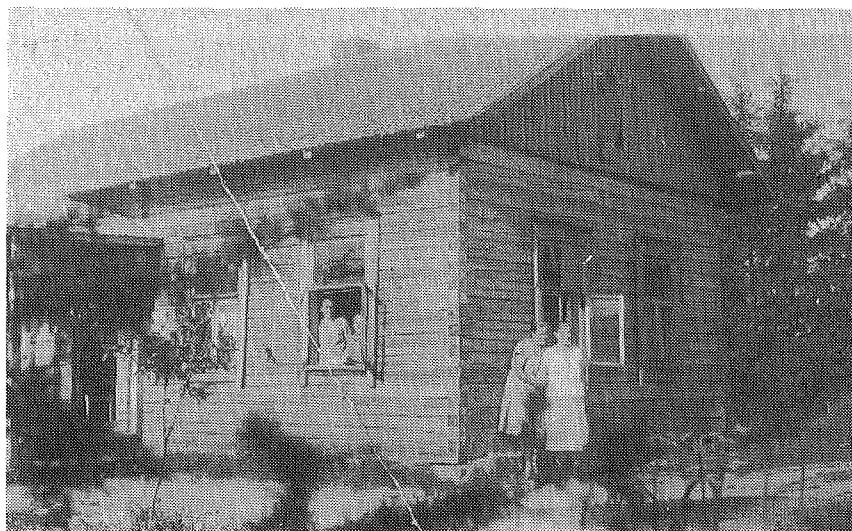
Sitten alkoivat levottomat ajat, sillä Raudussa tapeltiin ja kylissä oli tilanne aika kireä. Lentolehtisiä oli usein aamulla ulko-ovien rivoissa.

Vartiomies kierteli Meskasenmäeläkin tienristeyksessä. Päävartio oli Keltasenlahden rannassa. Miehiä vietiin yöllä kotoa, toiset palasivat myöhemmin takaisin, toiset ei.

Naapurin poikakin vietiin ja myöhemmin ilmoitettiin isälle, että saa hakea poikansa pois Virkinrannasta männyn juurelta! Hyvin oli osunut. — Pojan kuvakin löytyy Antti Koirasen kirjasta: "Kansansoittajia, Sakkola", sivu 47.

Isänikin pelkäsi venttiä, koska oli varannut itsensä vastarintaan...

Kun olimme naapurissa kylässä, tuli talonisäntä ulkoa ja sanoi: "Nyt mänivät isäänne otta-

Kalervo Viskarin koti 1929.

Pienen pojan talvipäivä

Oli maaliskuun aamupäivä, ilmatäällä leppoisin ja oli suu-sää eli suojaa, kuten sanottiin. Olin noin kuu-den — seitsemän vanha ja auttelin äitiä aamuaskareissa, vai lienenkö ollut vain tiellä, mutta siinä minä vaan pyörin kuitenkin mukana. Äiti puhui kuin itsekseen, että kun saadaan työt tehtyä mennään sisälle ja paistetaan ohra-kakkaraa. — Mutta muistikin, että ruoka-suuta, sooda oli lopussa ja tätä tarvittiin paistamisen onnistumisessa. — Pianhan me kaupassa käydään. Lähdettiin kauppaan. Äiti osti tavaroita ja jut-teli kaupanhoitajan kanssa, hän oli sukuakin meille. Minä katselin siinä tiskillä olevassa lasikaapissa olevia värillisiä lankarullia ja muita esineitä, toisella silmällä seurasin, että saankohan minä sen karamellin kaupantekijäisiksi ja sainhan minä sen.

Kotimatalla, noin puolimatka-sa oli talo, niin äiti sanoi: — Poike-taanpas tuolla, kun olisi vähän asi-aakin. Tupaamme tultuamme emäntä ilostui kovasti sanoi, että hänellä on vieraita käennyt koko aamun ja nyt juodaan oikein hyvät kohvit. Äiti kielteli, että nyt ei ole aikaa "myö-käytiin kaupassa ja uuni jäi lämpimään, voipi siityä liikaa..." Myö-tultii semmoisel asialle, jot käisit sie katsomas sitä meijä lehmää, ko sitä on kaks kertaa käytetty ja pitäis kohta poikii, mutta ei saaha umpee ensinkää.

No, mie jouvanki vaik kohta, pa-nen vaan huivin päähäin. Hän vähä mukkoittel solmuu leuvakans ja sa-no: — No nyt männää! Sihe aikaan ei ollut tiet niin leveitä kuin nyt, jo-ten meidän piti kulkea perätysten, mie eessä, ja sitten emäntä ja äiti viimisen. — Mie mänin hänen mie-

lestään vissii liijan hiljaa, ko tuli vä-hän leveämpi paikka ni hää meni miusta ohitse ja sano, jot tällaiset asiat pittää hoitaa heti, eikä saa en-nää viivytellä. Hää otti asjan nii sy-vämen asiakseen.

Kun tultiin meille ja mentiin na-vettaan, niin äiti selvitti, että se on tuo takimainen lehmä tuolla seinän-vieressä. Ennen se oli tässä ovipie-les, mutta muutettiin pois, ko se ho-su ain niihe sarviloissa kanssa.

Emäntä meni lehmän luo ja äiti sanoi, et tulkaa sitten sisälle, hää lähtee vetämään hielet pois uunista — ja laita ovi kiinni! Tämä käsky oli tarkoitettu minulle.

Emäntä "kopuloi" lehmää seläs-tä ja vatsa alt. Hänellä kun oli sel-laiset hierojan kädet ni lehmä oli iha köyrys ja välist oli selkä nii not-kollaa jot mie luulin jot se katkijoa viel. Lehmäkin alkoi suututtaa vis-sii ko se alkoi pyöritellä päättään ja puhalttaa sieraimihhi. Vähä aja pääst hän sano jot: — Selvä tää on, lähetään pois.

Minulla oli kiire laittaa ovi kiini, jotta kerkiän kuuntelemaan mitä hän sannoo. Ei olt aikaa jalkoja pyyhkiä, ko juoksin tuppaa äiti taakse uunin ettee käsi-jäin lämmit-telemään. Emäntä istuutui siihen ovensuuhun "kopeljakul" ja pyyh-ki käsiään esiliinan helmaan.

— No, miten sen lehmän kans on, kysyi äitini ja teki askareitaan ja oli vähän kuin selin ja minä kat-soa killitin äitiin, jotta minkä vai-kutuksen tämä tärkeä tieto tekee äi-tiin. Emäntä kohensi huiviaan oi-kein tärkeän näköisenä ja sanoi: — Kuuleha sie lita, että kyllä se nyt on niin tällä kertaa, jotta se lehmä poi-kii tai ei pojikaa, ko se o kahe vai-heil! Sillo mie olin näkevinnäin äiti-ni kasvois niiko naurutapaista, mutta kun hän kääntyi, ni olikin ihan totinen ja sano: — Jot sieh-

maan..." Me kiireesti kotii ja kaa-pin nurkkaan piiloon. Tuvassa kä-veli kaksi tuikeaa sotaherraa, jotka määräisivät isäni hevosen kanssa Rautuun kolmeksi päiväksi ajoon. (Patrulliin) Äitini pelkäsi kovasti, että hän jää sille tielle, mutta takai-sin tuli.

Minun piti kaikessa kiireessä käy-dä kansakoulukin. Vilakkalassa vaihtuivat usein opettajat. Nyt tul-lut virolaispariskunta kesti neljä vuotta, koko minun koulunkäyntini ajan. Tänä aikana opimme hyvin kovan kurin alaisena.

Sain paremman puoleisen päästö-todistuksen, jota olen säilyttänyt näihin päiviin saakka, siksi, että joskus aina puhuivat, ettei pääse töihin, jollei ole todistusta. — Ei tuota koskaan kukaan ole vielä ky-synyt ja töitä on ollut tähteesi jää-mään. Näin kerran tuon opettaja-

pariskunnan täällä Hämeessä olles-sani Tampereen linja-autoasemalla. Rouva kertoi olevansa vakituise-na opettajana. Itse Heikki sanoi kier-relleensä väliaikaisena Tampereen ympäristössä. En tiedä miksi hän ei ollut päässyt vakinaiseksi opetta-jaksi. Minusta hän kyllä oli pätevä opettaja.

Ei hänelle käynyt kertaakaan Vi-lakkalassa ollessa, niinkuin kerro-taan sotien jälkeen käyneen. Silloin oli opettajista kova puute, joten ra-jaseudulle jouduttiin ottamaan niin-sanottuja epäpäteviä opettajik-si. Eräälle oli käynyt niin, että kun hän piti ensimmäistä aamuhartaut-ta ja rupe si lukemaan Isämeitä-ru-kousta, niin ei osannutkaan ja oli sanonut lapsille: — Huudetaanko vain Hei-huuto Jumalalle?

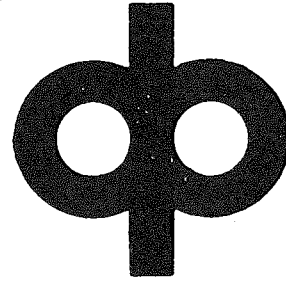
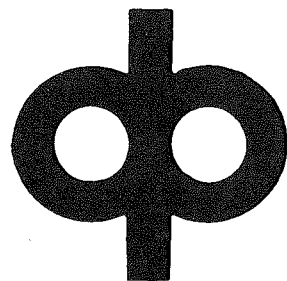
— — — —

jatkuu

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA

**— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
LEMPÄÄLÄSSÄ JA VIIALASSA
PAIKKAKUNNAN JA JÄSENTEN PARHAAKSI**

**Lempäälän-Viialan
Osuuspankki**

Sakkola-seura ry.

Sakkola-seura ry:n vuosikokous pidettiin Karjalatalolla 8.3.-86 Lauri Lampun puheenjohtolla. Kokous hyväksyi toimintakertomuksen sekä tilit ja myönsi seuran johtokunnalle tili- ja vastuuvapauden. Samoin hyväksyttiin toimintasuunnitelma vuodelle 1986.

Vuosikokouksen ja senjälkeisen johtokunnan järjestäytymiskokouksen päätösten mukaan ovat seuran toimihenkilöt tänä vuonna: Seuran puheenjohtaja Eila Aro, johtokunnan varsinaiset jäsenet Aulis Airtto (varapj, tied.s sihteeri), Anni Purontaa (rahastonhoitaja), Irma Airtto (sihteeri), Maj-Lis Stenbäck ent. Paukku (emäntä), Eino Systä (isäntä), Reino Söder, Janne Lopenen, Eka Karppanen, Martta Votka, varajäsenet Kari Lius, Alli Ollikainen, Meeri Häkkinen. Tilintarkastajiksi valittiin Kerttu Pitkänen ja Tauno Viskari. Jäsenmaksuksi hyväksyttiin 20 markkaa jäsen. Kaikista tapahtumista tiedotetaan jäsenistölle jäsenkirjeillä hyvissä ajoin.

Toinen kevään tapaus on kirkkojuhla sunnuntaina 25.5.1986 klo 10 Espoossa OLARIN kirkossa. Siellä saarnaa lehtori Saara Ohkonen ja

nää tälläst asjat tiijet, jos kukkaa...

— Kyl se nii on, sanoi emäntä, olenhan mie niin monta lehmää käynt katsomassa.

Siitä ajast ei enempää puhuttu, rupesivat kohville ja minä menin ulos.

Sitä en muista tekikö se lehmä vasikan, vai ei, mutta tämä sanonta siltä ajalta jäi mieleeni, jonka olen vieläkin yli 50 vuoden jälkeen kuulut jostakin asiasta sanottavan, että on kahe vaiheilla niiko Viskari lita lehmä.

Muisteli Aku

urkurina on Taru Tiina Satomaa. Kirkon osoite on Olarinluoma 4. (Busseilla 121—123 laiturilta 55 esim. klo 9.30 Niittykummun pysäkille). Kirkonmenojen jälkeen on

seurakuntasalissa kirkkokahvit tuntuuylisellä ohjelmalla.

Sakkola-Seura ry:n johtokunta

Itse tuon sanoiksi virkki II. Virkki-säätiön vuosikirjaa 1981 — 82 mk 100 on vielä tilattavissa osoitteesta: Virkki-säätiö Merikannontie 3 B 32, 00260 Helsinki 26.

Vieraina Virkki-Käsityömuuseumissa. Oikealta rovasti Hannu Pietilä, ekonomisti Mirja Meloni os. Virkki, opetusneuvos Antti Henttonen, kotitalousopettaja Karin Liesmaa ja käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkki.

- Passikuvat heti — otamme myös valokopiot
- Nopea filminkehityspalvelu, jopa tunnissa
- Laaja tarvevalikoima: Kamerat, projektorit, filmit, kehykset
- Valokuvaaja tilattavissa eri tilaisuuksiin, studiokuvauksia

Lempäälän Kuva ja Tarvike

om. Tapio Kuisma, Sirvalahti P. 751 659

Pärssisen Konepaja

35500 KORKEAKOSKI PUH. (935) 81204

VALMISTAMME M.M:

TERÄSRAKENTEITA, OVIA JA IKKUNOITA
ALUMIINISIA OVIA JA IKKUNOITA
KORISTETAKOTOITA

Tukit uivat Petojoessakin

Tämä muistelmä on 1920-luvulta jolloin purouitto Petojoessa, Piustissa, pääsi perkauksen suorittamisen jälkeen alkamaan. Joen alku Kalójana lähti pienenä purona Raudun pitäjän puolelta. Petäjärvestä eli Hovinjärvestä liittyi jokeen Suluojan nimellä tunnettu haara. Tässä joen haarassa oli sulkua joka juuri uittoaikana pidettiin yöllä suljettuna ja avattiin aamulla, että sulun kautta tuleva vesimäärä lisäsi uittomahdollisuutta.

Petojoen nimi Kiviniemen — Raudun maantien kohdalla oli Kapakaoja, alajuoksulla sanottiin

Piusti-nimellä ja myös Pienoja-nimi oli käytössä.

Tässä Piustissa uitettiin 1920—30-luvuilla vesimäärään nähden huomattavia määriä kuorittuja mäntytukkeja. Joen uittokelpoinen osa oli noin 10 km, jonka jälkeen tukit jatkoivat matkaa Saijokea pitkin Jokisuulle ja sieltä lauttoina Pölläkkälään.

Valokuvassa on nähtävänä, että uitto jatkui taas jatkosodan vuosina jossakin määrin.

Tässä joessa uittoa suoritti vain Ahlström Oy, jonka pääpomo oli Petäjällä asuva Aatami Pursiai-

nen. Hän oli Savossa syntynyt jämerä persoona, kuuluva ääni ja Petäjärven ja lähikylien "leivän isä", jonka sana oli tukkimetsässä ja uittojoella laki ja asetus.

Hän määräsi mitä tehtiin ja milloin, kumminkin hän omasi myös ymmärtämystä tukkilaisia kohtaan, huumorin tajuakin...

Tässä Piustin uitossa tarvittiin huomattavan runsaasti miehiä, joukossa vanhoja ukkoja, poikasia jopa naisiakin vieretöksessä. Joki oli jätetty perkauksessa paikoin kovin mutkaiseksi ja tukkeja piti auttaa eteenpäin vaikka virtaus olikin huomattavan nopea. Joki oli kauttaaltaan otvitettu, mutta mitään uittorännejä ei tarvittu.

Petäjällä oli omasta takaa pikkupomoja Aatami Pursiaisen alaisena. Ainakin hänen poikansa Toivo ja Leo, Ville ja Eemil Lamppu, Hinkkasen Manu, "Karkea Manu" Hinkkanen. Pölläkkälän sahan työnjohtajat saapuivat myös joka kevät ja heidän mukanaan muutama uittomies naapuripitäjistä.

Kun joki jatkui Kiviniemen kylän puolelle, niin siellä oli pomoina Iivari Nuora, Anselm Keskinen, Aaro Käppi ehkä toisiakin.

Kaikilta uittokien maisemilta on runsaasti kaskuja ja juttuja, joista malliksi muutama:

— Pääsiks uittuo, kyseli Arvid Viskari, toisen version mukaan Pien-Ale. Ei! Miehiä on jo liikaa, julisti Aatami. — Ehä mie tarkoittant jot nyt, mut jos ens kevvään pääsis.

— Kun noin hyvin vastasit, niin laita haka varteen!

Jaakon Antti halusi myös uittoon. Aatami kielsi. Vanhan kaartin sotamiehenä Antti tempaisi sotilaallisen käännöksen, teki asennon, nosti toista jalkaa ja antoi paukun palaa!

Sakkolassa 1928 syntyneen, nykyisin Espoon Tontunmäessä asuvan Aaro Loposen taidenäyttely Taide-Artissa käsittää muotokuva-maalauksia, hiilipiirroksia sekä vesiväri- ja lyijykynätoita, maisemia espanjalaisilta ja puolalaisilta leveysasteilta ja lehtikuvituksia.

Aaro Loposen saatua taideopilliset valmiutensa Suomen Taideakatemian koulussa vuosina 1946—50 hänet opittiin tuntemaan Viikkosanomien nimisen aikakauslehden kuvittaja-taiteilijana vuosina 1953—60. Free-lancer-taiteilijavuosiensa jälkeen Aaro Lopenen siirtyi vuodesta 1978 kuvitustaiteilijaksi Suomen Kuvalehteen, minkä taiteilijana toimii edelleen.

Aaro Loposen muotokuvataiteesta saatiin näyttelyssä loistavia näyttöjä. Öljyt Eerikki Riipasta ja Rolf Kullbergista ovat omaa luokkaansa. Hienostuneesti lämmin väripaletti näyttäytyy myös vesivärimaalauksissa. Samoin Puolan repor-

taashikuvituksissa, jotka on tehty akvarellityönä.

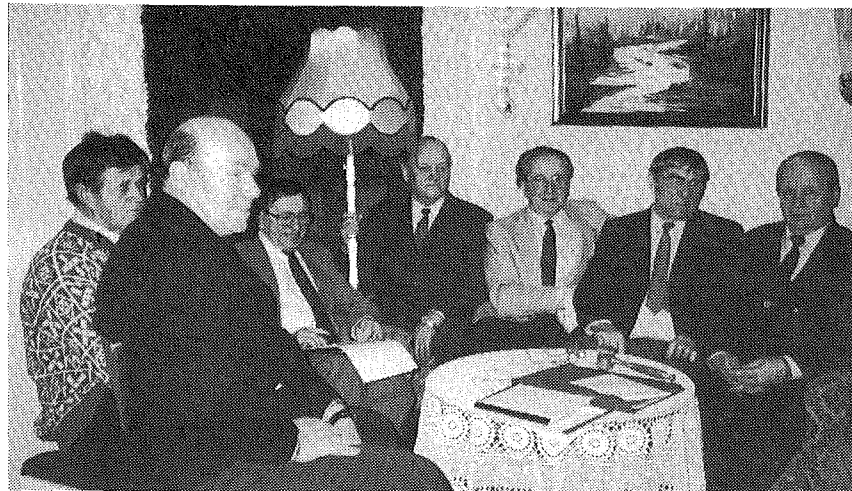
Aaro Loposen lehtikuvataiteen henkilögalleria on laaja. Loposen piirroksissa viivan sommittelu ja sanoma viestivät voimakkaasti sisällöstä. Siis muustakin kuin yksinomaan henkilönäköisyydestä. Kuvituskytkintöjä nykyaikaan voidaan tänäkin päivänä ihailla Suomen Kuvalehden Suomi tällä viikolla -palsalla.

Jos on topeliaanista väri- ja kesonäyttöä Aaro Loposen muotokuva- ja maisemataiteessa, yhtä vahvaa ja vielä voimakkaampaakin näyttöä kimpoaa Suomi tällä viikolla -palstan huikasta henkilövisioista.

Monikohan muuten huomasi menestykseen syntyneen sakkolalaisen Aaro Loposen taidenäyttelyn ja kävi siellä katsomassa? Tai ostamassa. Ostajia kyllä ilmaantui jo ensimmäisenä aukiolopäivänä.

Zuli Tarhonen

Aaro Loposen taidenäyttely Helsingissä 5.4.—17.4.1986

Sakkolan Sotainvalidien ja Veteraanien johtokunta neuvotteli 18. 2. 1986 kerhonsa tulevasta toiminnasta sekä päätti vuosikokouksen ajasta ja paikasta. Kuvassa vasemmalta Risto Jääskeläinen, Eino Sulervo, Lauri Lamppu, Aarne Naskali, Heimo Viskari, Adolf Eräranta ja Martti Karonen.

— Kuka kelvoton uskalsi täryttää?

Antti teki taasen käännöksen jämerästi: — Minä Antti Kurikka!

— Pääset uittoon!

Antilla oli heikohkot saappaat, mutta seuraavana aamuna uudet lapikkaat. Miehet rannalla utelivat:

— Mistäs Antti on saappaat saanut? — Saatte tekin, kun tulette minun ikääni ja arvooni! Kun toiset miehet jatkuvasti kyselivät, niin Antti selvitti saantoaan: — ”Minis-

ter” anto lapun ja kauppa-Olka kenkät!

Hyvän suuvärkin omaava V Lepänen julisti joelle tullessaan:

— Akka teki viime yön tuon pojan. Toin mukana, jot jos pääsis jo uottuo? Heittelin vielä tullessani viisi venäläistä järveen!

Tämä juttu on Heino Kurikan aiheen mukaan kirjoitettu. Toimittaja toivoo lisää samasta aiheesta Petojoelta, Saijejoelta sekä Suvannolta ja Vuokselta!

Tukin uittoa Petojoessa 1943. Rautatiesilta räjäytettynä.

Vesilahden Karjalaseuran toimintaa

Vesilahden Karjalaseuran vuosikokous pidettiin 5. 3. -86 Hellin ja Kaino Rytyn kotona. Osanottajia oli noin 30 henkilöä. Kokouksen avasi seuran pj Kauko Virolainen ja kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Kaino Rytty, sihteerinä Seija Purontaa. Pöytäkirjan tarkastajat Olavi Hinkkanen ja Toimi Virolainen. Toimintakertomus ja tilitaseet hyväksyttiin.

Seuran johtokuntaan perustamisesta lähtien kuulunut Hilja Ryypö kutsuttiin seuran kunniajäseneksi.

Johtokuntaan valittiin varapuheenjohtajaksi Ritva Koski, jäseniksi Jaakko Valkonen, Olavi Kuparinen ja Väinö Virolainen. Puheenjohtajana jatkaa Kauko Virolainen, sihteerinä Seija Purontaa, rahastonhoitajana Kerttu Virolainen, jäsenenä Yrjö Raaska, Terttu Kurikka, Arvo Nuora, Toimi Virolainen ja Soini Kurikka.

Tilintarkastajat ovat Arvi Kallonen ja Nestori Silvasti, varalle Laija ja Erkki Kallonen.

Urheilutoimikunta: puheenjohtajana Soini Kurikka, jäsenet Timo Valkonen, Olavi Kuparinen ja Kauko Virolainen.

Kulttuuritoimikuntaan: puheenjohtaja Ritva Koski, jäsenet Pirkko

**REMINGTON
METSÄSTYSASEITA**

**T:mi H. Karttunen
puh. (931) 411 497**

Bergius, Yrjö Raaska, Kaino Rytty ja Seija Purontaa.

Seuran emäntä Seija Purontaa.

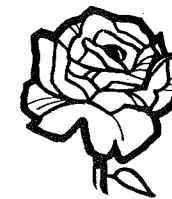
Tampereen piirin naistoimikuntaan valittiin Ritva Koski sekä Seija Purontaa.

Edustajiksi Karjalan Liiton kokouksiin valittiin Anna ja Yrjö Raaska.

Edustajiksi Karjala-seurojen Tampereen piirin kokouksiin valittiin: Lyyli, Väinö ja Toimi Virolainen sekä Seija Purontaa.

Jäsenmaksu v. 1986 10 markkaa jäseneltä.

Osallistutaan Karjalan Liiton juhliin Mikkelissä. Kulttuuritoimikunta on jo järjestänyt pienmuotoisen käsityönäyttelyn heti vuosikokouksen jälkeen.

EDULLISESTI

- Kehystykset
- Taiteilijatarvikkeet
- Lahjatavarat
- Valokuvakehykset
- Kuvapalvelu
- Kamerat

Passikuvat HETI!

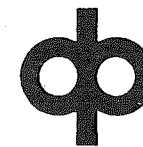
Ota osoitteeksi palveleva

**KEHYS- JA
LAHJAPISTE**
T:mi Valio Rauhala
Puutarhakatu 23
TAMPERE

Sankarivainajien kuvia puuttuu vielä

Javanainen Linda A-L	Haidermaa	01.01.16	k. ilmapommit.	29.12.39
Kallonen Johannes	Lapinlahti	20.10.06	kuoli	14.09.40
Kallonen Salomon	Kelja	18.05.06	kaat. Heinjoki	21.12.39
Kontiopää Gunnar Vilh.	Kasarmila	18.01.14	kaat.	12.01.40
Kuisma Teuvo Johannes	Lupra	21.04.11	kaat. Taipale	1939
Nuora Veikko	Petäjäjärvi	1925	kaat. Ilomantsi	1944
Romon Toivo	Riiska		kaat. merellä	22.02.40
Salotie Simo Erkki	Kasarmila	14.02.09	kaat.	29.02.40
Halonen Emil	Riiska	09.01.15	kaat. Korpiselkä	1941
Heikkonen Aapro	Viiksanlahti	02.06.25	kaat. Hiisjärvi	11.04.44
Hämäläinen Kalervo	Kiviniemi	16.01.13		1944
Hämäläinen Petter	Haidermaa	29.06.06		1943
Kallonen Aune	Lapinlahti	23.10.82	katosi talvisodassa	
Hämäläinen Aulis	Lupra	14.12.21		1944
Karppanen Martt Joh	Röykkylä	17.03.12	Simolan pomm.	19.06.44
Kekki Arvid Ensio	Kiviniemi	06.09.20	Suurlahti	04.12.41
Kiiski Onni Armas	Riiska	23.12.20		04.05.43
Korpelainen Väinö	Riiska	07.02.21	Syvärillä	
Kuisma Jalmari	Haidermaa	12.11.14	Syvärillä	27.09.41
Kukko Erkki	Kelja	21.09.14		13.04.43
Kuparinen Kauko	Kiviniemi	05.10.18	Aunus	16.09.41
Lamppu Tuomas	Ojaniemi	14.05.22	Kistinki	25.09.41
Lamppu Viljo Martti	Riiska	22.02.14	Vitele	25.07.41
Leinonen Pauli Olavi	Tikansaari	23.07.22	Vuosalmi	12.07.44
Leskinen Toivo	Kiviniemi	19.09.20	Neuv.liitossa	29.12.42
Loponen Väinö	Kelja	24.11.13	merellä	13.09.41
Naskali Reino	Lapinlahti	14.06.21	Sotasair.	09.07.44
Nokelainen Eino Joh.	Kiviniemi	22.05.24	Tali	23.06.44
Nuora Pentti Johannes	Kiviniemi	19.03.19	Lempaala	30.03.43
Nuora Väinö	Karhola	03.12.20	Vuohijärvi	06.10.41
Paussu Emil	Haidermaa	16.06.10	Kssa	29.07.41
Pitkänen Soini	Viiksanlahti	16.01.21	Kanneljärvi	16.06.44
Pitkänen Tauno	Haidermaa	28.04.17	Sotasair.	28.03.42
Pitkänen Tauno	Lupra	06.03.10	Kannas	27.11.43
Pulakka Kalevi	Riiska	06.02.24	Äyräpää	08.07.44
Pösö Armas	Kiviniemi	14.09.23		09.02.42
Sareva Viljo	Kasarmila	25.10.11	Syväri	08.09.41
Savolainen Aimo	Petäjäjärvi	30.06.24	Syväri	24.06.44
Suutari Sulo	Haidermaa	06.11.20	Krivi	21.01.42
Systä Arvi	Kirkonkylä	24.11.20	Kss	06.07.42
Systä Onni Johannes	Ojaniemi	14.09.22	Rajajoki	09.06.44
Systä Veikko	Ojaniemi	14.09.19	Kiestinki	25.09.41
Tallus Arvo	Kaarnajoki	13.12.12	SSair.	14.04.43
Tatti Eino	Riiska	07.07.12	Kivala	02.01.44
Tenkanen Tuomas	Karhola	15.02.10	Kssa	01.08.41
Tuokko Onni Johannes	Vilakkala	30.06.12		06.11.42
Vanhanen Toivo	Ojaniemi	09.02.18	Porajärvi	13.09.41
Vartiainen Kauko	Kasarmila	17.12.25		
Volanen Pauli Einar	Kiviniemi	11.04.20	Rukajärvi	06.09.41
Vulli Holger	Röykkylä	05.01.24	Laatokan K	17.07.44
Åkerlund Aarne Emil	Lupra	05.04.20	Kssa	18.07.41

**TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI**

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

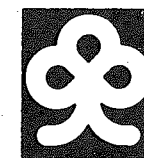
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — Puh. 931-739541

**VESILAHDEN
OSUUSPANKKI**

joustavaa
pankkipalvelua

Tampereen Aluesäästöpankki

auttaa — neuvoo — palvelee

LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 751886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1986 8 kertaa
vuodessa.

Tilaushinta 40 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista alen-
nus.

Toimituksen ja konttorin osoite
37370 Narva. Puhelin
(931) 734 843.

Postisiirtotili TA 430763-1

Pankki Vesilahden Osuuspankki
37370 Narva. Käyttötilin nume-
ro 551105-42772.

Vastaava toimittaja Viljo Puro-
taa.

Toimituskunta Helmi Uosukai-
nen, Uuno Pulakka, Eero Kop-
panen ja Väinö Kekki.